

Kommittédirektiv

Inrättande av en myndighet för havs- och vattenmiljö

Dir.
2010:68

Beslut vid regeringssammanträde den 17 juni 2010.

Sammanfattning av uppdraget

En särskild utredare ska förbereda och genomföra bildandet av en myndighet för havs- och vattenmiljö.

Utredarens arbete ska genomföras i två etapper. I en första etapp ska utredaren analysera och tydliggöra de gränsdragningar av verksamheter som identifierats mellan den nya myndigheten och andra berörda myndigheter samt lämna förslag på lämplig hemvist för respektive verksamhet.

Under den andra etappen ska utredaren vidta de åtgärder som krävs för att den nya myndigheten ska kunna inleda sin verksamhet den 1 juli 2011. Utredaren ska bl.a. lämna förslag till instruktion, regleringsbrev och budget.

Den nya myndigheten ska vara lokaliserad i Göteborg. Uppdraget gäller med förbehåll för riksdagens beslut i nödvändiga delar.

Bakgrund

I den av riksdagen antagna propositionen En sammanhållen svensk havspolitik (prop. 2008/09:170, bet. 2008/09:MJU29, rskr. 2008/09:299) aviseras behovet av en central förvaltningsmyndighet, som bör tilldelas ansvaret för havs- och vattenmiljöfrågor, för att uppnå en effektiv och ändamålsenlig havs- och vattenmiljöförvaltning. Samtidigt föreslås att en organisationsutredning tillsätts för att komplettera

beslutsunderlaget för den slutliga utformningen av en sådan myndighet med hänsyn till övriga utredningar på området.

Regeringen beslutade den 10 september 2009 att tillsätta utredningen En myndighet för havs- och vattenmiljöfrågor (dir. 2009:64). Utredaren lämnade den 4 februari 2010 i betänkandet En myndighet för havs- och vattenmiljöfrågor (SOU 2010:8) förslag på vilka verksamheter inom Naturvårdsverket och Fiskeriverket som ska ingå i en myndighet för havs- och vattenmiljöfrågor. Flertalet av förslagen i utredningen ska ligga till grund för den nya myndighetens verksamhet. Den nya myndigheten ska inleda sin verksamhet den 1 juli 2011.

I 2010 års ekonomiska vårproposition (prop. 2009/10:100) har regeringen aviserat att den nya myndigheten för havs- och vattenmiljöfrågor ska inrättas. I propositionen redovisar regeringen de uppgifter som berörs av en överföring till den nya myndigheten från Fiskeriverket och anger att flertalet av de verksamheter inom Naturvårdsverket som rör havs- och vattenmiljö kommer att ingå i den nya myndigheten. I ovan nämnda proposition redovisar regeringen även de uppgifter som berörs av en överföring från Fiskeriverket till Regeringskansliet. Som en konsekvens av detta kommer Fiskeriverket att avvecklas den 30 juni 2011.

En särskild utredare fick den 10 september 2009 uppdraget i kommittédirektivet En framtida administration av vissa fiskefrågor (dir. 2009:100) att ta fram förslag till en framtida organisering av de verksamheter inom Fiskeriverket som inte ska föras över till den nya myndigheten för havs- och vattenmiljöfrågor. Utredaren lämnade den 4 februari 2010 utredningens förslag i betänkande om en framtida administration av vissa fiskefrågor (SOU 2010:9). Med utgångspunkt i utredningens förslag kommer Jordbruksverket att få ansvar för de verksamheter som inte ska ingå i den nya myndigheten. Regeringen anser i likhet med utredningen En myndighet för havs- och vattenmiljöfrågor (SOU 2010:8) att Jordbruksverket ska få ansvar för frågor om främjande av fiskerinäringen, fiskberedning, sysselsättning, regional utveckling, marknad, handel och konsumentfrågor som berör

fiskefrågor, liksom frågor om främjande av fritidsfiske samt förvaltningen av fiskeprogrammet.

Regeringen bedömer att Jordbruksverket även ska få ansvaret för vattenbruket i sin helhet dvs. inklusive föreskrifter och tillsynsvägledning. För att förstärka Regeringskansliets samordning inför förhandlingar som avser den gemensamma fiskeripolitiken överförs delar av Fiskeriverkets ansvar för att tillhandahålla underlag och expertis till regeringen i förhandlingsarbetet inom EU till Regeringskansliet.

Regeringen avser att avvakta med frågan om att ge Kustbevakningen ett större ansvar för genomförande av fiskerikontrollen förutom det ansvar de redan har för kontrollen till sjöss.

En ny havsplanering är under utveckling och ska ingå i den nya myndigheten. Regeringen beslutade den 19 november 2009 att tillsätta utredningen Havsplanering i svenska vatten (dir. 2009:109). Den särskilda utredaren har uppdraget att senast den 1 december 2010 lämna förslag till hur en reformerad fysisk planering av merparten av det svenska territorialhavet och den svenska ekonomiska zonen kan utformas. Nödvändiga författningsändringar ska föreslås.

Regeringen har vidare beslutat att ge Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) i samråd med Statskontoret i uppdrag att närmare analysera vilka delar i Fiskeriverkets nuvarande forsknings- och utvecklingsverksamhet som bör ingå i den nya myndigheten och vilka delar som lämpligen bör utföras på universitet och högskolor, överförs i privat regi eller avvecklas (dnr Jo2010/1375). Uppdraget ska redovisas senast den 15 oktober 2010. I avvaktan på beslut om utredningens förslag ska nuvarande forsknings- och utvecklingsverksamhet ingå i den nya myndigheten.

Den nya myndighetens uppgifter och verksamhet

Den nya myndigheten ska ha det samlade ansvaret för havs- och vattenmiljöfrågor. Myndighetens uppgifter ska baseras på den

verksamhet som avser havs- och vattenmiljöfrågor och som i dag har sin hemvist vid Naturvårdsverket och Fiskeriverket.

Myndigheten ska

- verka för bevarande och hållbart nyttjande av havs- och vattenmiljöer,
- ha ett samlat ansvar för införande, genomförande och utveckling av svensk havsplanering,
- leda, samordna och ansvara för ett samlat svenskt genomförande av EU:s ramdirektiv för vatten, EU:s marina direktiv, Helcoms aktionsplan för Östersjön samt relevanta delar i EU:s strategi för Östersjöregionen och EU:s havspolitik,
- ha en nationellt samordnande roll i vattenförvaltningen,
- ha en utvecklad samverkan med bland annat Naturvårdsverket, Jordbruksverket och länsstyrelserna,
- ha ett övergripande ansvar för arbetet med att nå miljökvalitetsmålen *Ingen övergödning*, *Levande sjöar och vattendrag* och *Hav i balans samt levande kust och skärgård*,
- ha det övergripande ansvaret för kalkningsverksamheten i sjöar och vattendrag,
- bistå i EU-arbete och internationellt arbete inom sitt verksamhetsområde efter regeringens önskemål,
- ansvara för genomförandet av EU:s gemensamma fiskeripolitik samt genomförandet av den nationella fiskeripolitiken,
- ansvara för förvaltningen av levande akvatiska resurser, inklusive föreskrifter och vägledning för fritidsfisket,
- ansvara för central tillsynsvägledning inom det ansvarsområde som myndigheten tilldelas,
- vara samlande, pådrivande och stödjande samt ha befogenheter för reglering och tillsyn inom det ansvarsområde som myndigheten tilldelas,
- ha en tillståndsgivande, reglerande och kontrollerande roll vad gäller levande akvatiska resurser, både nationellt samt beträffande EU-reglerade organismer och vatten. Utformningen av arbetsmetoder för

fiskerikontrollen ska genomföras i nära samverkan med Kustbevakningen,

- medverka i miljöprovningar,
- bedriva viss forsknings- och utvecklingsverksamhet, och
- sprida kunskaper om havs- och vattenmiljön och det arbete som bedrivs inom området.

Myndigheten ska vara lokaliserad i Göteborg. Myndigheten ska vara enrådgivningsmyndighet med insynsråd samt ska inrätta en internrevision. Behovet av ett vetenskapligt råd inom myndigheten bör övervägas.

Uppdraget

Utredningens arbete delas upp i två etapper. I den första etappen, ska utredaren, med utgångspunkt från förslagen i utredningen En myndighet för havs- och vattenmiljöfrågor (dir. 2009:64) samt de synpunkter som inkommit i remissbehandlingen av utredningens förslag, lämna förslag på hemvist för vissa verksamheter. I den andra etappen, ska åtgärder vidtas för att den nya myndigheten ska kunna inleda sin verksamhet den 1 juli 2011.

Utredaren ska även bedöma och redovisa förslagets konsekvenser av betydelse för miljön. Vid behov ska utredaren föreslå åtgärder som kan vidtas för att motverka negativa miljöeffekter.

Ett etapp – analysfasen

Utredaren ska med utgångspunkt i den nya myndighetens uppgifter och verksamhet analysera och tydliggöra de gränsdragningar av verksamheter som därutöver identifierats mellan den nya myndigheten och andra berörda myndigheter. Utredaren ska lämna förslag till lämplig hemvist för respektive verksamhet.

Utredaren ska särskilt föreslå i vilken utsträckning frågan om miljöövervakning och annan undersökande verksamhet ska ingå i den nya myndighetens ansvarsområde. När det gäller områdesskyddet, Natura 2000 och åtgärdsprogram för hotade arter bör huvudansvaret ligga på Naturvårdsverket. Utredaren ska föreslå en lämplig arbetsfördelning mellan myndigheterna för dessa verksamheter. Även tillsynsvägledning enligt miljöbalken och internationell rapportering bör ingå i utredarens analys av gränsdragning mellan myndigheterna.

Utredaren ska redovisa de eventuella problem som uppstår i övergången av verksamheter från berörda myndigheter till den nya myndigheten.

Utredaren ska även beakta möjligheter till samordning och överföring av verksamheter till andra myndigheter och organisationer samt möjligheter till besparingar.

Etapp två – genomförandefasen

Utredaren ska vidta de åtgärder som krävs för att en ny myndighet för havs- och vattenmiljö ska kunna inleda sin verksamhet den 1 juli 2011. Utgångspunkt för uppdraget är ovan nämnda proposition och utredningar samt angivna uppgifter och verksamhet för myndigheten.

Föreslå anslag, resursfördelning och verksamheternas närmare organisation

Utredaren ska lämna förslag om anslag, resursfördelning och verksamhetsplan för perioden 1 juli 2011–31 december 2011 samt redovisa sina överväganden om verksamheternas närmare organisering och lokalisering. Myndighetens lokalisering i Göteborg samt nuvarande lokala verksamheter vid Fiskeriverket ska vara vägledande.

Utredaren ska vidare lämna ett budgetunderlag för åren 2012–2014. Av förslaget ska även en bedömning av behovet och omfattningen av start- och omställningskostnader framgå.

Besluta om stödfunktioner, organisation och bemanning

Utredaren ska förbereda anslutningen av den nya myndigheten till det statliga redovisningssystemet och lägga upp redovisningsplaner. Utredaren ska ingå nödvändiga avtal för den nya myndighetens räkning.

Utredaren ska besluta om myndighetens organisation och överväga lämpliga arbetsformer. Utredaren ska vidare bedöma vilken kompetens som är nödvändig för myndighetens verksamhet.

Utredaren ska fullgöra de åtgärder som krävs enligt lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet. Myndigheten ska bemannas med beaktande av reglerna om övergång av verksamhet i 6 b § lagen (1982:80) om anställningsskydd. Utredaren ska fatta beslut om bemanning, liksom även i övrigt utöva arbetsgivarens befogenheter.

Föreslå instruktion och regleringsbrev m.m.

Utredaren ska lämna förslag till instruktion och regleringsbrev för myndigheten.

Uppdragets genomförande och tidsplan

Uppdraget ska genomföras i nära dialog med Regeringskansliet (Miljödepartementet). Utredaren ska särskilt samråda med Naturvårdsverket, Fiskeriverket, Formas, Jordbruksverket, Kustbevakningen, länsstyrelserna, Arbetsgivarverket, Ekonomistyrningsverket samt utredningen Havspanering i svenska vatten (dir. 2009:109).

Naturvårdsverket, Fiskeriverket och Jordbruksverket ska bistå utredaren med de underlag som utredaren begär. I den mån andra myndigheters, organisationers och andra kommittéers arbete berörs ska samråd ske med dessa. Utredaren ska hålla berörda centrala arbetstagarorganisationer informerade om arbetet och ge dem möjlighet att framföra synpunkter.

Senast den 24 juni 2010 ska utredaren till regeringen tydliggöra gränsdragningar som identifierats och lämna förslag

till hur dessa ska hanteras. Utredaren ska lämna en redovisning av de övergångsproblem som identifierats.

Senast den 3 augusti 2010 ska utredaren till regeringen lämna förslag till anslag (inklusive låneramar, anslags- och räntekontokrediter samt eventuella bemyndiganden) för perioden 1 juli–31 december 2011 samt för perioden 2012–2014.

Utredaren ska senast den 30 december 2010 till regeringen redovisa sina överväganden till verksamheternas närmare organisering och lokalisering.

Senast den 1 mars 2011 ska utredaren till regeringen lämna förslag till instruktion för myndigheten samt förslag till regleringsbrev för perioden 1 juli–31 december 2011.

Senast den 1 juni 2011 ska utredaren till regeringen lämna förslag till verksamhetsplan för myndigheten för perioden 1 juli–31 december 2011 samt förslag till formerna för samverkan mellan myndigheten och Naturvårdsverket, länsstyrelserna, Jordbruksverket, Kustbevakningen samt andra berörda myndigheter och organisationer.

Slutrapport ska lämnas till regeringen senast 30 juni 2011.

(Miljödepartementet)